

Svenska Dagbladet och Oscar II

Uppgifterna om att Oscar II år 1904 fantiserade om krig mot Ryssland med Turkiets hjälp oroar fortfarande Svenska Dagbladet. Tidningen har nu byggt ut sin försvarsposition med en tredje linje. Den första går ut på att de publicerade depešerna är förfalskade, den andra på att turkiske ministern i Stockholm inte kunde franska och alltså missuppfattat den svenske kungen, den tredje på att kungen inte "vid full hälsa" kunnat hoppas på att driva igenom sina planer i regeringen. Båda de sistnämnda positionerna är oförstörbara. Att bevisa i vad mån turkiske ministern kunde franska är numera knappast möjligt; varför inte då stanna vid den vackra tanken om turkens okunnighet, utan löpa vidare till det nya hugskottet att kungen måste ha varit sjuk därför att hans planer var så tokiga? Ty på en punkt har Svenska Dagbladet utan tvivel rätt; den svenska regeringen skulle inte ha gått med på saken.

Men hur var det då tidigare? Det är bevisat att kung Oscar under årtionden bedrev en privat utrikespolitik, så främmande för grundlag, förnuft och korrekthet att handlingar av den art som han företog av hans egna ministrar och av högkonservativa politiker i riksdagen betecknades som olämpliga, författningsstridiga och förrådiska — att kungen begick dessa handlingar kände de inte till, och ryktena härom uppfattades som gemena och orimliga. Dessa förhållanden har visserligen inte Svenska Dagbladet, som är långt mera oscariskt än det oscariska skeddets statsmän, omtalat för sina läsare; dessa läsare uppfostras i gammaldags tukt och får tro på storcken och jultomten. Men tidningens redaktion kan inte vara okunnig härom. Utgår man då från att Oscar II var sjuk när

han gjorde något galet, eftersom enligt den kungliga i motsats till den mänskliga naturen endast ädla och förståndiga planer formas vid god hälsa?

En så parodisk rojalism påträffas inte ens i det nutida England, där Victoria och Edward VII diskuteras med samma öppenhet som andra historiska personer. Kulmen är nådd då man samtidigt i största allmänhet prisar den kungliga politikens klokhet och slår fast att regeringen i det enskilda fallet aldrig kunde tänkas ha varit oförnuftig nog att gå med på de kungliga planerna.